

ไม่ทิ้งผู้รู้

พระอาจารย์สงบ มนสฺสฺสโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๗
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “วันพระ”

กราบนมัสการหลวงพ่อก่อน วันนี้คำถามไม่ค่อยเกี่ยวกับปัญหาการภาวนาของผมสักเท่าไรครับ คำถามมีดังนี้

๑. ผมสังเกตเห็นว่าครูบาอาจารย์หลายๆ ท่านบรรลุนิพพานในวันพระ ไม่ทราบว่าเพราะเหตุใด มีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่อย่างไรครับ

๒. หลายๆ ครั้งที่ผมภาวนา หากเป็นวันพระ (ไม่ได้เน้นภาวนาเฉพาะวันพระ) ก็มักเหมือนจะภาวนาดีกว่าวันปกติ ทั้งขณะนั่งภาวนาและเวลาฝันครับ

ดังนั้นความเห็นส่วนตัวผมเท่าที่ได้สัมผัสในวันพระนั้นมักมีความมหัศจรรย์ใจมาก จึงขอความเมตตาจากท่านอาจารย์เป็นความรู้เพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้ตั้งใจภาวนาทุกๆ ไปด้วยครับ

ตอบ : ฉะนั้น พุทธถึงวันพระๆ ถ้าบอกว่า ถ้าวันพระเป็นวันสำคัญ มันสำคัญจริงๆ นะ แต่ถ้าบอกว่ามันเป็นความสำคัญผิดในใจเรา บอกว่าถ้าวันพระเป็นวันที่ภาวนาง่าย ทุกอย่างมันสะดวกสบายไปหมด เราก็รอวันพระ แล้ววันพระมันจะเป็นจริงไหมล่ะ วันพระก็มีคนเกิด คนตายเหมือนกัน วันพระก็มีอุบัติเหตุ วันพระก็มีผู้ที่ทำบุญกุศล วันพระก็คือวันพระ

วันนะ เห็นไหม วันคืนล่วงไปๆ วันคืนมันก็คือวัน ตะวันขึ้น ตะวันตก มันก็เป็นวันวันหนึ่ง แต่ถ้าเป็นทางโลก ทางพหุศาสตร์ เขาจะบอกว่าฤกษ์ฆาตนะ ฉะนั้น ถ้าฤกษ์ฆาตมันก็เป็นส่วนหนึ่งของเขา ใ้เป็นเรื่องราวของพหุศาสตร์ต่างๆ

แต่ถ้าเป็นพระพุทธานุภาพ เรื่องอย่างนี้ท่านถือให้เป็นเรื่องปกติ ความปกติของใจ ความปกติต่างๆ วันพระก็คือวันพระ วันก็คือวัน แต่ถ้าพูดถึงประเพณีวัฒนธรรม วันพระสำคัญไหม สำคัญแล้ว วันพระนี้สำคัญมาก วันพระสำคัญมากเพราะอะไร

เพราะวันพระนะ ในพระไตรปิฎก วันพระ เวลาวันพระเล็ก ถ้าเราจำศีล เราถือศีล ๘ คำว่า “ศีล ๘” ศีล ๘ ก็คือศีล ๘ นะ แต่ศีลอุโบสถละ ศีลอุโบสถก็คือศีล ๘ เหมือนกัน แต่ทำไมเราถือศีลอุโบสถมันมีบุญกุศลมากกว่าศีล ๘ ละ

ศีล ๘ เห็นไหม อุโบสถศีลก็คือศีล ๘ นี่แหละ อุโบสถศีลนะ แล้วศีล ๘ ก็คือศีล ๘ นี่แหละ แต่ถือศีล ๘ ก็คือถือศีล ๘ ถ้าถือศีลอุโบสถมันมีบุญกุศล ได้อำนาจวาสนาบารมีมากกว่าศีล ๘ อ้าว! ก็ศีล ๘ เหมือนกัน เพราะเราถืออุโบสถศีล

เวลาเราอาราธนาศีล ศีล ๘ เราก็อาราธนาศีล ๘ แต่เวลาศีลอุโบสถ เราเริ่มต้นอาราธนาอุโบสถศีลเลย นี่อุโบสถไง อุโบสถก็วันพระไง อุโบสถศีล ศีล ๘ ศีล ๘ ก็คือศีล ๘ แต่ศีลอุโบสถมันมีบุญกุศลที่หนักแน่นกว่า หนักแน่นกว่า เห็นไหม

เพราะอยู่ในธรรมบท เพราะในพระไตรปิฎก แล้วเขาขยายความมาเป็นธรรมบท ถ้าวันปกติ วันศีล ๘ เป็นวันพระเล็ก เทวดา นี้พูดถึงเป็นบุคคลาธิษฐานด้วย เป็นเรื่องจริงด้วย เทวดาเขามาจดชื่อผู้ที่ถือศีลวันพระ พระเล็กก็แบบว่าเทวดาก็มาจดชื่อ นี่ในธรรมบทนะ แต่ถ้าเป็นอุโบสถศีล พระอินทร์มาเอง พระอินทร์มาจดชื่อเลย ใครถือศีล ๘ บ้าง อุโบสถศีล นี้พูดถึงวันพระไง

ที่นี้วันพระๆ วันพระวันสำคัญไหม วันพระเป็นวันสำคัญ สำคัญในพระพุทธศาสนา แต่ถ้าในการปฏิบัติมันเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ ถ้าวันพระเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำคัญมาก สำคัญมากเพราะว่าเราบวชใหม่ๆ เราไปจุดธูปกับครูบาอาจารย์ ปกติเราก็ภาวนากัน แต่วันพระ เน้นซิกทุกวันพระ ถ้าวันพระนะ เป็นเรื่องปกตินะ หนักภาวนา พอวันพระบ๊ีบ ไม่นอน นั่งสว่างเลย วันพระ วันพระเล็ก พระใหญ่ ถ้าวันพระเป็นวันที่เรามุมนานะเต็มที

แล้วดูสิ เวลาหลวงตาท่านไปลาหลวงปู่มั่นออกวิเวก พอตีมันตรงกับวันมาฆะ แล้วหลวงตาท่านก็บอกหลวงปู่มั่นว่า วันมาฆะคือวันพระใหญ่ วันมาฆะกลับมาทำมาฆะกับหลวงปู่มั่นที่วัดหนองผือไม่ได้

หลวงปู่มั่นบอกว่า ถ้าเข้าป่าเข้าเขาไปนะ ก็ให้ทำมาฆะองค์เดียว ให้ถือศีลอยู่ในป่า วันมาฆบูชาก็ให้ปฏิบัติเต็มที

วันพระเป็นวันสำคัญ วันสำคัญในประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรมนะ เพราะเรื่องผลของวิญญูะ อย่างเช่นเรา เราเกิดมาจากไหน เราเกิดมาจากพ่อแม่เราที่แหละ แต่ถ้าเราตายไปแล้วละ เราตายไปแล้ว

เราเกิดมาแล้ว เกิดมา เราบวชพระ บวชพระ เราว่าเราก็มีบุญ เพราะเรารักษาศีล อยู่ในเพศของสมณะ แล้วเราตายไป เราตายไป เรามีบุญกุศลใหม่ มีบุญกุศล เราก็ไปเกิด ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ไปเกิดเป็นอะไรก็แล้วแต่ ที่นี้ความสัมพันธ์มันมีไฉน เวลาความสัมพันธ์มันมี พอวันพระมันก็จะระลึกถึง เห็นไหม ระลึกถึง

เราจะบอกว่า วันพระ จิตวิญญาณเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ เขาเวียนว่ายตายเกิดอยู่ ถ้าเขาเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธ วันพระ วันโกนเขาไปทำบุญกุศลกัน ถ้าวันพระบั้ง ตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมลงมาชั้นนรกอเวจีเลย เขาเปิดหมดนะ วันพระนี่ วันพระ รู้กันว่าวันพระเป็นวันทำบุญ วันพระ ชาวพุทธจะทำบุญกุศล พวกสัมภเวสี พวกผีเปรต พวกผีที่ไม่มีญาติ พวกผีที่ต้องการบุญกุศล วันพระจะได้เศษบุญที่ใครจะอุทิศมาให้บ้าง วันพระนี่

เราทุกข์ทั้งชีวิตเลย เราทุกข์ตลอดเลย พอวันพระ เราปลื้มใจ เหมือนเราหิวกระหายเต็มที่แล้ว วันนี้จะได้อิ่มน้ำสักแก้วหนึ่ง วันนี้ใครถวาย ใครอุทิศส่วนกุศลมา เราจะได้พึ่งพาอาศัย มีอาหารตกกระเพาะสักหน่อยหนึ่ง เห็นไหม ที่ว่าสำคัญ สำคัญแบบนี้ไง สำคัญ เพราะมันเป็นกลาง เป็นวันสากลของวิญญูะ ตั้งแต่พรหมลงมาเลย รู้กัน รู้กันว่าวันนี้เป็นวันทำบุญกุศล แม้แต่พวกสัมภเวสี แม้แต่ผีที่ไร้ญาติ ผีที่ไม่มีใครดูแล วันพระเป็นวันที่ชาวพุทธเขาจะทำบุญกุศลกัน

แล้วเวลาพระให้พร เขาจะอุทิศส่วนบุญกุศลมาเพื่อเจ้ากรรมนายเวร เพื่อสัมภเวสี เพื่อสัตว์โลก เห็นไหม **สพฺเพ สตฺตา** สัตว์ทั้งหลาย เพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เธอจงเป็นสุขๆ เกิด เราทำบุญกุศล อุทิศส่วนกุศลมาให้ ไฉนที่ไม่มีทางออกมันก็ได้ ส่วนบุญกุศลวันนี้ไง

วันนี้วันพระ วันพระสำคัญไหม

ถ้าสำคัญตามประเพณีวัฒนธรรม สำคัญมาก วันพระนี่สำคัญมาก สำคัญเป็นสัญลักษณ์ เป็นต่างๆ แล้วผู้บวช นี่ประเพณีวัฒนธรรมนะ เพราะโลกมันเจริญขึ้น เมื่อก่อนเราหยุดวันพระกัน แล้วอย่างว่าแหละ เขากลับจะไม่เจริญเท่าโลกไฉน ก็เลยเปลี่ยนเป็นหยุด

เสาร์อาทิตย์ แต่เมื่อก่อนวันพระ แม้แต่เรายังหยุดวันโกน วันพระเลย แล้วเราก็เปลี่ยนให้เป็นสากลชะ ตอนนีในลังกาเขายังตกลงกันไม่ได้ว่าจะหยุดวันไหน เขายังหยุดวันพระอยู่ เขาก็บอกจะทันโลกเหมือนกัน จะหยุดเสาร์อาทิตย์

ตอนนี้มันเป็นที่ว่า วันพระสำคัญไหม

ถ้าบอกสำคัญนี่สำคัญ สำคัญมาก ทีนี้สำคัญเพราะอะไร สำคัญเพราะว่ามันไม่ใช่ วันพระเฉพาะเรานี่ ถ้าวันพระ ประเพณี ทีนี้มันก็อย่างที่ว่า เช่น วันสงกรานต์ต่าง ๆ แต่ละประเพณีเขาก็เลื่อน วันเขาคาบเกี่ยวกัน เขาจะไม่ตรงวันเดียวกัน แต่ถ้าเป็นจันทร์คตินมันจะตรงกัน ถ้าตรงกัน มันตรงกันทั้งหมด ถ้ามันตรงกันทั้งหมด มันได้ผลตรงนี้ ถ้าได้ผลตรงนี้ ปี

ดูสิ ในธรรมบทก็เหมือนกัน เวลาเราภาวนาไป จิตเราพุ่งชานก็จิตพุ่งชาน พอจิตเราเริ่มสงบ ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เทวดา อินทร์ พรหมเขาจะเข้ามาช่วยคุ้มครองช่วยดูแล คุ้มครองดูแลเพื่ออะไร เพื่ออยากให้จิตเราสงบ ถ้าจิตเราสงบ พอจิตสงบนี้เห็นพุทธะ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าจิตสงบนะ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ถ้าอัปปนาสมาธิ จิตสงบ เราได้ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราได้บุญ ผู้ที่เขามาคุ้มครองดูแลเขาก็ได้บุญไปด้วย นี่เวลาปฏิบัตินะ

แต่พวกเรามันปฏิบัติแบบคนไร้ญาติ คนขี้ทุตทุถถึง คือคนไม่มีบุญนะ ปฏิบัติก็แสนยาก แล้วไม่มีเทวดาช่วยสักที จิตไม่สงบสักที แล้วเทวดาก็ไม่เห็นช่วยเลย มีแต่ความทุกข์...ก็เราสร้างบุญมาแบบนี้ เราทำของเราแบบนั้น เราทำแบบนี้ แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านทำของท่าน ท่านรู้ท่านเห็นของท่าน นั่นเป็นจริง

นี่เราพูดถึงวันพระ จะบอกว่าวันพระสำคัญไม่สำคัญก่อนไง ถ้าบอกว่าวันพระไม่สำคัญเลย เราเป็นพระ ถ้าจะว่าเราเป็นผู้นำของชาวพุทธก็ได้ แล้วจะบอกว่าวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มันจะไม่สำคัญเลย มันจะไม่ดูถูกดูแคลนประเพณีวัฒนธรรมจนเกินไปหรือ

ทีนี้วันพระสำคัญไหม

สำคัญที่อธิบายให้ฟังอยู่นี้

ทีนี้พอถึงเรื่องการภาวนา “ผมสังเกตว่าครูบาอาจารย์หลายๆ ท่านบรรลุธรรมในวันพระ ไม่ทราบว่าเป็นเพราะเหตุใด มีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างไร”

ถ้าวันพระมันเป็นวันภาวนาอยู่แล้ว วันพระนี่ เพราะวันปกติเราก็ภาวนากันอยู่แล้ว เราพูดบ่อยมากจนคนเขียนคำถามเอาคำพูดเราถามกลับมาบอกว่า ทางคับแคบ ทางกว้างขวาง

เพราะอันนี้มีมันอยู่ในพระไตรปิฎก ทางของสมณะ ผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสารบวชมาเป็นนักรบ บวชมาเป็นพระ นี่ทางกว้างขวาง ทางกว้างขวางหมายถึงว่า ๒๔ ชั่วโมง เราภาวนา ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมงนี้ พระฉันเสร็จแล้วไปแล้ว เขาได้ภาวนา ๒๔ ชั่วโมงเลย แล้วพระเรา วันนี้ไม่มาฉัน ๓-๔ องค์ ๓-๔ องค์นี้ ๒๔ ชั่วโมง เขาภาวนาได้ตลอดเวลาเลย ทางกว้างขวางคือภาวนาได้ ๒๔ ชั่วโมง

ทางคฤหัสถ์เป็นทางคับแคบ ทางคับแคบเพราะเราต้องทำมาหากิน หน้าที่การงานของเรามันถึงเวลาเราไปแล้วส่วนหนึ่ง แล้วถ้าใครมีครอบครัว การดูแลครอบครัวก็ถึงเวลาไปส่วนหนึ่ง เวลาที่จะปฏิบัติก็เวลาเราทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น ก่อนนอนเราสวดมนต์ เราได้ภาวนาตอนนั้นนะ ไม่อย่างนั้นเราก็ตื่นนอนแต่เช้า ตื่นนอนก่อน แล้วภาวนาตอนนั้นนะ แล้วกลางวันเราจะทำภาวนา มันก็ต้องมีภาระรับผิดชอบไป เว้นไว้แต่ใครที่เห็นโทษ เห็นโทษก็ไปจำศีลที่วัด ไปภาวนา เราจะหลีกเลี่ยงไปได้เป็นครั้งเป็นคราว เห็นไหม นี่ทางคับแคบ ทางของคฤหัสถ์เป็นทางคับแคบ

เราบอกว่าทางคับแคบ ก็บอกว่า “อ้าว! พระนี่เห็นแก่ตัว แหม! เวลาพระนี่ทางกว้างขวาง เวลาคฤหัสถ์เป็นทางคับแคบ”

ไม่มีใครเห็นแก่ตัวหรอก มันเป็นหน้าที่ มันเป็นความรับผิดชอบในหน้าที่การเกิดมานั้นนะ มันเป็นไปโดยสัจจะ มันไม่ได้เป็นที่ว่าใครไปทำให้มันคับแคบ ใครทำให้มันกว้างขวางหรอก ถ้าเราเห็นว่าเราเป็นคฤหัสถ์ เราอยากกว้างขวาง เราก็บวชสิ บวชมาเป็นพระ

แล้วบวชเป็นพระแล้วก็เลือกเอาด้วย เลือกเอาวัดที่ไหนที่ปฏิบัติ วัดที่ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ถ้าวัดที่ครูบาอาจารย์เป็นธรรม ท่านจะคุ้มครองเรา ท่านจะดูแลเรา ท่านจะพยายามคุ้มครอง ท่านจะให้เวลาเราปฏิบัติ

ถ้าไปบวชที่วัดที่เขาไม่คุ้มครองดูแล เราไปแล้วเราตกนรกทั้งเป็นนะ ไปแล้วมันไม่มีเวลาภาวนา นึกว่าบวชมาเป็นพระแล้วจะภาวนา บวชเป็นพระแล้วก็มาอาบเหงื่อต่างน้ำ จะมาสร้างวัดถุก่อสร้างอยู่อย่างนั้น โอ้ย! อย่างนี้กูเป็นกรรมกรก่อสร้างดีกว่า กูไปก่อสร้างกูยังได้รายวันเลย

นี่พูดถึงนะ ถ้าเราบวชแล้วเราก็เลือก เลือกเอา ถ้าบวชแล้ว ถ้าเราบอกเราทางคับ
แคบ ก็คับแคบ เรามีโอกาสไง สิทธิเสรีภาพเสมอกัน เกิดมาอยู่ที่เราเลือก ก็เลือกสิ ละทิ้งมา
ทางโลก ทางโลกวางมันซะ แล้วไปบวช

“บวชแล้วใครจะดูแลล่ะ บวชแล้วไม่มีใครดูแล มันทุกข์ยากเอา”

ยังไม่ทันบวชเลย มันคิดไปก่อนแล้ว ยังไม่ทันบวชเลย มันหวังว่ามันจะไม่มีจะกิน
แล้ว

หลวงตาท่านพูดบ่อย หลวงตาท่านพูดให้กำลังใจพระนะ “เราอยากเห็นพระที่
ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบแล้วไม่มีปัจจัยเครื่องอาศัย เราอยากเห็นนัก”

หลวงตาท่านพูดบ่อย อยากเห็นพระที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบแล้วไม่มีปัจจัยเครื่อง
อาศัย อยากเห็นนัก อยากเห็นนัก ขอให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเถิด คนที่เขาส่งเสริม
มหาศาล

แต่ไม่ใช่อย่างนั้นนะ พอจะบวชก็ อู๋! ห่วงนู่น ห่วงนี่ ห่วงนั้น นี่ขนาดไม่ได้บวช
เลย ขนาดหามาตุ๋นไว้ซะ มันยังไม่พอใช้ แล้วบวชไปมันจะพอใช้ได้อย่างไร ก็นั่นกิเลสมัน
ใช้ ไม่ใช่ชีวิตมันใช้

ถ้าชีวิตมันใช้ซะ พระวันนี้ไม่มาฉันตั้งก็องค์ สิทธิของเขา เขาไม่บิณฑบาต เขาไม่
ฉัน เขาให้ร่างกายเขาเบา เพราะไม่มีอาหารตกในกระเพาะ เขาจะได้ภavanaของเขา ถ้าใครยัง
กำลังไม่พอ เราก็บิณฑบาตมาขบฉัน ขบฉันเท่าที่ร่างกายมันพอจำเป็นต้องใช้ อย่าฉันจน
มากเกินไป ฉันให้ไปนั่งสัปหงกโง่งวง

การไม่ฉันอาหาร เวลานั่งแล้วมันไม่สัปหงกโง่งวง แต่หิวใหม่ หิว มันธรรมดา
มันหิวธรรมดา หิว หิวที่กระเพาะมันหิว แต่หัวใจมันเบิกบาน ถ้าหัวใจมันเบิกบาน หัวใจ
มันไม่หิวกระหายไป ความหิวนั้นก็เบาบางลง

แต่ถ้าหัวใจมันไม่มีหลักมีเกณฑ์ พอมันหิวนะ โอ้โฮ! หิวน่าดูเลย หิว ๒ เท่า ๓ เท่า
หิวมันบวกลงไปเลย แล้วบอกว่า อู๋ฮู! ไหนว่าอดอาหารแล้วมันดี อดอาหารแล้วมันทุกข์
ขนาดนี้

อ้าว! ก็เอ็งอดอาหารเอาทุกข์ แต่ถ้าเอ็งอดอาหารเอาเพื่อให้ร่างกาย
เบา ไม่ให้ธาตุขันธ์ทับจิต ให้จิตใจ ดุสิ เรากำหนดพุทโธ ๆ ให้มันลอยตัวขึ้นมา

ให้เป็นอิสระขึ้นมา แล้วมันมีธาตุขันธ์ไปทับมัน ปัญญาเราค่อย เราก็อใช้ผ่อนเอา แล้วเรากำหนดพุทธโศกของเราไป พอจิตมันลอยตัวขึ้นมา มันพ้นจากธาตุจากขันธ์ พ้นจากการยึดเหนี่ยว โอโฮ! มีคุณค่าขนาดนี้ แหม! ถ้ารู้แบบนี้อดมาตั้งนานแล้วละ แหม! รู้มาช้าเกินไป นี่เวลามันทำได้นะ

มันมีทำได้กับทำไม่ได้ มันอยู่ที่ต้นหาความทะยานอยากของเรา ถ้าต้นหาความทะยานอยากไม่ครอบคลุม มันจะเป็นประโยชน์กับเรา นี่พูดถึงว่าทางคฤหัสถ์ที่คับแคบกับทางสมณะที่กว้างขวาง ถ้ากว้างขวาง เราทำของเรา เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

นี่พูดถึงวันพระนะ วันพระ เราก็ดูจากภายนอกมา ดูจากภายนอก ภายนอกประเพณีวัฒนธรรม สัญลักษณ์สำคัญใหม่ สำคัญ สำคัญเพราะเป็นผลของวิญญูะ ของวิญญูะตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมลงมา นี่สื่อ เป็นสากลรู้กันหมดเลย รู้กันหมด ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปถึงกันหมด ถ้าพูดถึงบุญกุศลที่มันเกี่ยวเนื่องต่อกัน ถ้าเขามีบุญดีแล้วก็เรื่องของเขา นี่พูดถึงวันพระ

“สังเกตว่าครูบาอาจารย์ท่านบรรลुरुธรรมวันพระ”

วันพระเป็นวันภาวนาของท่าน ถ้าท่านภาวนาของท่านแล้ว ถ้าท่านปฏิบัติของท่าน ท่านจะได้เวลาที่พิเศษขึ้นมา แต่ถ้าจะบรรลुरुธรรมไม่บรรลुरुธรรม มันอยู่ที่มรรค มันอยู่ที่เหตุ มันไม่ได้อยู่ที่วันพระ มันอยู่ที่ว่า สมาธิชอบ อยู่ที่สติชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบ การปฏิบัติที่ชอบธรรมจะเกิดมรรคญาณ มรรคญาณคือธรรมจักร จักรอันนี้มันได้เคลื่อนออกไป ถ้าจักรอันนี้เคลื่อนออกไปคือภาวนามยปัญญา มันได้เคลื่อนออกไป แล้วกลับมาชำระล้างความเห็นผิด ความไม่รู้ในใจของเรา

จิตใจของเราศึกษารรณะของพระพุทธเจ้ามาเก่งนัก นักปราชญ์ รู้ไปหมด แต่ไม่รู้จักตัวเอง พอจิตมันสงบเข้ามา จะวันพระหรือวันปกติก็แล้วแต่ ถ้าจิตสงบแล้ว ใครฝึกหัดให้จิตสงบ พอจิตสงบแล้วฝึกหัดออกใช้ปัญญา

ถ้าจิตมันไม่สงบ จิตไม่มีหลักมีเกณฑ์ จิตปลอม จิตปลอมคือมีอวิชา คือมีต้นหาความทะยานอยากเข้ามา สมุทัยเข้ามาเจือปน ความสมุทัย ความคาดความหมาย ความ

ต้องการ ความเพ้อเจ้อ มันเข้ามาเจือปนกับความรู้สึกนึกคิดของเรา ความรู้สึกนึกคิดนี้
ศึกษารวมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้านี้สะอาดบริสุทธิ์ แต่ไอ้กิเลสตัณหาความทะยานอยาก ความคาดความหมาย ความ
ต้องการความทะยานอยากอันนี้มันเข้าไปเจือปน เจือปนว่าต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่าง
ที่เราคิด ต้องเป็น ศึกษาแล้วมันเข้าใจ ศึกษาแล้วมันซาบซึ้ง นี่สมุทัยมันเข้าไปปน พอ
สมุทัยเข้าไปปนก็เลยจิตปลอมใจ จิตปลอม อริยสัจก็ปลอมใจ

ตอนนี้ภาวนาในทางอริยสัจ ในสติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ ปลอมๆ นะ สติปัฏ
ฐาน ๔ นึกเอานะ สติปัฏฐาน ๔ คาดหมายเอานะ สติปัฏฐาน ๔ จินตนาการเอานะ สติปัฏ
ฐาน ๔ มันเป็นไปที่ไม่มีสติควบคุมนะ นั่นนะสติปัฏฐาน ๔ จอมปลอม

ถ้าสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง พุทโธ ทำจิตให้สงบเข้ามา

“อ้าว! จิตสงบมันไม่ใช่ใช้ปัญญา มันไม่ใช่ปัญญา”

ทำเถอะ ทำตามครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา

“อ้าว! ก็บอกว่ากาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใคร แล้วจะไปเชื่อใคร”

ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมา ท่านได้ผิดมาก่อน คำพูดนี้เป็นคำพูดที่เด็กๆ เมื่อ
มากเลยบอกว่าพ่อแม่อาบน้ำร้อนมาก่อน เด็กๆ มันเบื่อก่อน เด็กๆ มันรับไม่ได้เลยนะ “เฮ้ย!
ผู้เฒ่าผู้แก่อาบน้ำร้อนมาก่อนนะ ต้องเชื่อนะ” มันรับไม่ได้ มันรับไม่ได้

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเราท่านผิดมาก่อน ถ้าคนไม่ผิดมา ท่านจะ
แยกแยะไม่ถูกหรือกว่า สติปัฏฐาน ๔ จริง กับสติปัฏฐาน ๔ ปลอม มันปลอมมาก่อน แต่ถ้า
มันปลอมมาก่อน จะเอาจริงเลยมันก็ไม่มี ถ้าปลอมมาก่อน ก็จับความปลอมนั้น แต่พิจารณาไป
แล้วถ้ารู้จริงมันจะทิ้งความปลอมนั้นเข้าสู่ความจริง ฉะนั้น คนที่ผิดมาก่อนเขาจะบอกเรา ครูบา
อาจารย์ที่ผิดมาก่อน

เห็นไหม กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครๆ ไม่ให้เชื่อแม้แต่ครูบาอาจารย์ ไม่ให้เชื่อ

ก็เราก็อำไม่ได้อยู่แล้ว เราทำเราก็อึดลุกคลุกคลานอยู่แล้ว เราก็ลองดูสักหน่อยได้
ไหม ท่านพูดมา ถ้าไม่เชื่อ เราก็ลองพิสูจน์ใจ เพราะเราก็อำมาแล้ว เราก็อำมาแล้วก็ไปไม่ได้
อยู่นี่ เราทำมาแล้วก็ทุกข์อยู่นี่ เราทำมาแล้วเราก็อำไม่ได้ประโยชน์อยู่นี่ แล้วทำไมเราไม่พลิก
ละ ไม่มีอุบายเปลี่ยนแปลงเลยหรือ

กิเลสมันบอกเลย นักปฏิบัติโง่ขนาดนี้เนาะ ชื่อตรง ชื่อมือ ทำเข้ามา เข้าไปจำนน กับกิเลสทุกทีเลย ภาวนาไปแล้วก็ไปคารวะกิเลส ภาวนาไปแล้วก็ไปยอมจำนนกับมัน อย่างนี้ ทำอยู่อย่างนี้ กิเลสมันจะบอก มันจะกระซิบที่หูนะ “ทำไมเอ็งโง่หนะ ทำไมเอ็งไม่ เปลี่ยนแปลงบ้างเลย”

นี่ก็เหมือนกัน เราก็อำมาจนปานนี้ เราไม่ได้ แล้วครูบาอาจารย์ท่านบอกทำพุทโธ ก่อน แต่เราไม่เชื่อ เราไม่เห็นว่าเป็นความจริง ทำไมไม่ลองดูละ ถ้าลองดูแล้ว ถ้าลองแล้ว พิจารณาไปแล้ว พอไปรู้จักจริงเข้า โอ้โฮ! เห็นใหม่ ถ้าทำจริงอย่างนี้มันก็เป็นจริงขึ้นมา

ถ้าจิตสงบแล้ว ความคาดความหมาย ความต้องการ ความจินตนาการมันไม่มี เพราะมันเป็นความจริง จิตสงบจริงๆ แล้วเวลาจะรำพึงไปที่กาย ที่เวทนา ที่จิต ที่ธรรม นี่ สติปัฏฐาน ๔ จริง เพราะจิตมันจริง ถ้าจิตมันจริง มันเห็นจริงนะ มันสะท้อนกิเลส สะท้อน หัวใจมาก

แต่ในปัจจุบันนี้เราเห็นสติปัฏฐาน ๔ นี่เห็น ก็เหมือนไปโรงเรียน เห็นเขาเขียน ไปสเตอร์ไว้ เห็นเขาเขียนเป็นปฏิจาสมูบบาท เห็นก็เห็น เห็นเฉยๆ เห็นก็เห็น นิमितหมาย เห็นก็เห็น แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเห็น แตกต่างมาก

นี่พูดถึงว่า ทำไมท่านบรรลุธรรม

ถ้ามันจะบรรลุธรรม บรรลุธรรมที่นี้ บรรลุธรรมตั้งแต่มันมีศีล สมาธิ ปัญญาตาม ความเป็นจริง ได้ความฝึกฝน ได้ความหมั่นเพียร ได้ความวิริยะ ความอดุสาหะ แล้วพอวัน พระขึ้นมา มันก็มีความมุมนะมากขึ้น มันก็มีสิ่งที่สะดวกมากขึ้น พอทำความเป็นจริงมากขึ้น มันจะบรรลุธรรม บรรลุธรรมที่นี้ บรรลุธรรมที่มรรค

ในธัมมจักขุ เห็นใหม่ เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ ทางสองส่วน อัดต กิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค มัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทาอยู่ตรงไหนละ มัชฌิมาปฏิปทาก็ทางสายกลาง ทางสายกลางของกิเลสสิ

มัชฌิมาปฏิปทาก็ความสมดุล ความสมดุลของการปฏิบัติ ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติมัน ก็เป็นสมดุลของมันอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นเจโตวิมุตติมันก็เป็นสมดุลอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นเจโต วิมุตติก็ทำความสงบของใจ ทำสมาธิเป็นหลัก แล้วออกไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ถ้าเป็นปัญญา

วิมุตติใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา พอจิตมันปล่อยวางเข้ามาแล้ว ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันก็ยกขึ้นสู่วิปัสสนา

นี่สมณะแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาจิตสงบแล้ว เวลาจะยกขึ้นวิปัสสนา ตรงนี้สำคัญมาก ส่วนใหญ่แล้วมันไม่ยกขึ้นสู่โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติมรรคก็สู่โสดาปัตติผล

ตั้งแต่ปุถุชนคนหนา คนที่ทำสมาธิได้ยาก ถ้าเรามีสติปัญญา เราทำสมาธิได้จนเป็นกัลยาณปุถุชน ถ้ากัลยาณปุถุชน จิตมันสงบได้ง่าย มันตั้งมั่นได้ง่าย ถ้ามันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง ยกขึ้นสู่โสดาปัตติมรรค ถ้ายกขึ้นสู่โสดาปัตติมรรค แล้วพิจารณาของมันไป มันตทังคปหาน มันปล่อยแล้วปล่อยเล่า พิจารณาต่อเนื่องไป มันจะเป็นโสดาปัตติผล ถ้าโสดาปัตติผล มันพัฒนาการก้าวดำเนินไป นี่ถ้าบรรลุธรรม คำว่า “บรรลุธรรม” มันต้องมีเหตุมีผล

วันพระก็ส่วนวันพระ วันพระสำคัญใหม่ สำคัญ แต่บรรลุธรรมนี้สำคัญกว่า เพราะอะไร เพราะมันจะมีพระในหัวใจเลย ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสถิตกลางหัวใจเลย ไม่ต้องไปที่อื่นเลย ไม่ต้องไปเฝ้า ไม่ต้องไปหาที่ไหนเลย หาอยู่กลางหัวใจนี้ พุทธะแท่นนี้ อยู่กลางหัวใจนี้ อุปฏฐากงายด้วย ดูแลงายด้วย ไม่ต้องไปดูแลไกลด้วย

นี่พูดถึงว่า “สังเกตว่าทำไมครูบาอาจารย์ท่านบรรลุธรรมวันพระ” ข้อ ๑ นี่เฉพาะวันพระนะ

“๒. หลายครั้งที่ผมภาวนา หากเป็นวันพระ ไม่ได้เห็นภาวนาเฉพาะวันพระครับ ...” นี่กลัวโดนเอ็ดใจ “...มันมักเหมือนจะภาวนาดีกว่าปกติ ทั้งขณะนั่งภาวนาและเวลาฝันครับ”

ถ้าเวลานั่งภาวนา เวลาฝัน ฝันมันก็อย่างที่ว่า วันพระ ถ้าพูดถึงในสุดตันตปิฎกนะ วันพระเขาจะปล่อยพวกผีพวกอะไรออกมารับส่วนบุญ ส่วนต่าง ๆ อันนี้มันเป็นวิภูฏะนะ ถ้าพูดอย่างนี้ไปแล้วเรารู้ แต่เราพยายามไม่พูด ไม่พูดเพราะอะไร ไม่พูดเพราะทางวิทยาศาสตร์เขาจะบอกว่า พุทธศาสน์ต้องมีเหตุมีผลสิ พุทธศาสน์อย่าพูดเลื่อนลอย พุทธศาสน์พูดเลื่อนลอย เพราะพุทธศาสน์มันพูดถึงวิภูฏะ พูดถึงการกำเนิด พูดถึงการเกิดการตาย แล้วพูดเป็นเหมือนกับนิยายไปเลย

นิยายส่วนนิยาย ที่นี้คำว่า “นิยาย” สุดตันตปิฎกคือนิทาน คำว่า “นิทาน” พระพุทธเจ้าท่านเห็นจริงของท่าน ภูษชาติของมนุษย์ ภูษชาติของสัตว์โลกที่ตายไป ที่นี้ถ้ามันพูดแล้ว ภูษชาติ สิ่งที่เป็นอดีตกับสิ่งที่เป็นปัจจุบัน แล้วเราจะมาเทียบเคียงกันมันก็คนละยุคคนละสมัยแล้ว

ฉะนั้น เวลาท่านเทียบเคียงถึงคนที่ตายไปแล้วเอามาเทียบเคียง ท่านถึงบอกเป็นนิทาน แต่นิทานจริง ๆ นะ มี ไม่ใช่ในนิทานเล่น ๆ นะ แต่พอคำว่า “นิทาน” บ๊ีบ เราก็บอกเฮ้ย! มันเป็นนิทาน มันเป็นอย่างไร

ฉะนั้น กรณีนี้มันถึงบอกว่า เวลาเวียนว่ายตายเกิด ถ้าเราเชื่อของเรา เราเชื่อของเรา ถ้าเราเชื่อแล้วเราอยากพิสูจน์ พิสูจน์ก็พุทธโฆให้จิตสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามานะ ถ้าใครมีอำนาจวาสนาบารมีนะ บุญเพนิวาสนาสุสติญาณ มันระลึกอดีตชาติ พอระลึกอดีตชาติไปก็บอกนี่ฝันไป

“วันปกติเวลาผมภาวนานะ ภาวนาก็ดี ฝันก็ดี”

เห็นไหม เพราะคนเรามันฝัน การฝัน ถ้าเรายังมีกิเลสอยู่ ฝันนะ มันก็มีสมุทัยเจือปน มีการคาดหมายเจือปน แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ พอมันไม่มีกิเลสแล้วมันจะไม่มีอะไรเจือปน ถ้าไม่มีอะไรเจือปน มันชัดเจน มันจะจริงของมัน ถ้าจริงของมัน เห็นไหม

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าทำไมมันดี ก็ดีเพราะเหตุนี้แหละ ดีเพราะว่ามันเปิดหมด ทุกอย่างเขาถึงกัน นี่พูดถึงการถึงกัน แต่มันก็ที่ว่าถ้าภาวนาดี ภาวนาดีมันก็มีการส่งเสริม เราสร้างคุณงามความดีมาดี

นักภาวนา เวลานั้นภาวนาบ๊ีบ บางคนมันจะมาคันตรงนั้น มันจะคันตรงนี้ แล้วถ้าเป็นบางสำนักเขาบอกว่าเทวดามาสะกิด โอ้ย! เทวดามาสะกิด...ไม่ใช่หรือ ไม่ใช่

เราภาวนาเพื่อเอาความสงบ สิ่งที่จะเป็นเทวดา อินทร์ พรหม เราอุทิศส่วนกุศลให้เขาไป ถ้าเราทำคุณงามความดี ความดีก็คือความดี ทุกคนปรารถนาความดีทั้งนั้น ถ้าความดีเป็นสัมมาทิฎฐิ ความเห็นถูกต้อง ความดีงาม สัมมาทิฎฐิ ความถูกต้องดีงาม ทุกคนจะเห็นดีงามไปหมดแหละ

แต่ถ้าเรามีบาปอกุศลนะ ไฉนมาสะกิด ไฉนมาสะกิด มันไปเห็นนิมิต มันจะออกทางติริจันตวิสา มันจะออกไปทางรู้เรื่องจิตวิญญาณ มันไม่ใช่เข้าสู่มรรค ถ้าเข้าสู่มรรคนะ มันเข้าสู่อริยสัจ เข้าสู่ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคมันเป็นมรรคญาณ

แต่ถ้าออกไปรู้ภูตผีปีศาจ ออกไปรู้ภพภูชาต มันจะดึงออกไปแล้ว พอดึงออกไปแล้วนะ เทวดามาสะกิด โอ้ย! ผีมาสะกิด มันจะชักจูงกันไป ถ้าชักจูงกันไป เห็นไหม แก่จิต ถ้ามีครูบาอาจารย์อยู่ ครูบาอาจารย์ท่านจะแก้ไขนะ

เพราะเรื่องของจิตวิญญาณ เรื่องของจิตวิญญาณมันก็มาเข้าสู่จิตวิญญาณ จิตวิญญาณที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วญาติกันโดยธรรมละ ญาติกันโดยเป็นญาติละ

อันนั้นเป็นญาติ รอก่อนๆ เดี่ยวจะปฏิบัติก่อน ให้เข้ามรรคก่อน แล้วถ้ามันเป็นธรรม เดี่ยวจะอุทิศส่วนกุศลให้ นี่พูดถึงคนเป็น คนเป็น คนรู้หลัก เขาจะรู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก

แต่ถ้าเราไม่เป็นนะ อ้อ! ญาติมา เทวดามาส่งเสริม...ไปเลย ออกเป็นมิจฉาภิกขุ ออกไปทำทานโลกีย์ ออกไปสู่โลก ไม่ใช่ออกไปสู่ธรรม

ออกไปสู่ธรรมนะ เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่เธอไม่ควรเสพ แล้วทางที่ควรเสพละ นี่ครูบาอาจารย์มี ท่านจะแก้ตรงนี้ไง

นี่พูดถึงวันพระนะ พอขยายความไปมันก็เป็นแบบนี้ บอกว่าคำถามมันไม่เกี่ยวกับภาวนาเลย คำถามไม่มีประเด็นเลย คำถามนี้ไม่มีประเด็น แต่หลวงพ่อดตอบเป็นประเด็นเลย

เป็นประเด็นเพราะว่ามันเป็นหญ้าปากคอก หลวงตาท่านสอนอยู่ว่า การปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งตอนเริ่มต้นคือหญ้าปากคอก อีกคราวหนึ่งคราวจะสิ้น การปฏิบัติมันจะยากอยู่ ๒ คราวนี้ คือว่าเหตุผลหรือความหละหลวมของเรามันทำให้เราเข้าสู่ทางได้ยาก

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติเริ่มต้นจะเป็นอย่างนั้นจะเป็นอย่างนี้ เราคาดหมายไปหมด หญ้าปากคอก พุทโธไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ ทำของเราให้ดีขึ้นมา ถ้าดีขึ้นมาแล้วเดี๋ยวเราจะดีขึ้นมา

ถ้าเป็นวันพระ วันพระนี้วันสำคัญ เพราะวันพระเราตั้งใจภาวนา จิตวิญญาณต่างๆ เขาหวังผลกุศล หวังบุญกุศล ไฉ้พวกที่บอกนรกสวรรค์ไม่มีจ้ะ เวลาตายไปแล้วมันจะรู้ แล้ว

ถ้ามันไม่ได้ทำอะไรไว้มันจะมาขอ ไอ้ที่ว่ามันไม่มี มันต้องมาขอฟัง แต่เวลามันตายไปแล้ว มันจะรู้ของมัน

สิ่งที่เราไม่เห็นเพราะอะไร เพราะสถานะของมนุษย์ สถานะของมิตินี้ สถานะที่ชีวิตหายใจเข้าหายใจออกมันให้ชีวิตนี้ยั่งยืน พอมันหลุดจากนี้ไป มันไปตามกรรม ทำดีได้ ดี ทำชั่วได้ชั่ว ไปตามนั้น ไม่มีอุทธรณ์ฎีกาใดๆ ทั้งสิ้น มันจะไปตามกรรมของมัน

แล้วไปถึงตอนนั้นก็ เอ๊ะ! ไหนว่าไม่มีไง เออ! ไม่มี ทำไมกุมานั่งอยู่นี่ละ กูไม่มี กูไม่มี ทำไมกุมาอยู่ตรงนี้...เดี๋ยวมันจะรู้ เดี่ยวมันจะรู้

แต่ถ้าเราเชื่อ เราปฏิบัติของเราเพื่อความดีของเรา เห็นเขาใช้ชีวิตกันอีลุ่มๆ แฉก เขาว่ามีความสุขของเขา เราอยู่ในกรอบ มาอยู่ในศีลในธรรม โอ๊ย! ลำบากไปหมดเลย ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ อู๊ย! ยุ่งไปหมดเลย

ไม่เป็นไร เราทำของเราไป เพราะพระพุทธเจ้าขีดเส้นให้เดินเส้นนี้ เราจะเดินเส้นนี้ไป ไอ้เขาเดินเส้นนั้น ไอ้เขาจะไปตามสะดวกสบายของเขา นรกสวรรค์ไม่มี เรื่องของเขา

เราไปเส้นนี้ เส้นที่พระพุทธเจ้าขีดไว้ให้เดิน เราเดินไปศีล สมาธิ ปัญญาของเรา เราเดินของเราไป แล้วปฏิบัติของเราไป ถ้าปฏิบัติไปเป็นความจริงขึ้นมา มันจะดีของมัน ขึ้นมา

นี่พูดถึงเรื่อง “ตั้งนี้ความเห็นส่วนตัวของผมเท่าที่ได้สัมผัสในวันพระมักจะมี ความมหัศจรรย์ใจมาก จึงขอความเมตตาท่านอาจารย์เป็นความรู้เพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้ตั้งใจภาวนาครับ”

ตอบแล้วครับ จบ

ถาม : เรื่อง “ติดที่ปิติ ๒”

หลวงพ่ : เขาถามมาแล้วหนหนึ่ง นี่ถามอีกแล้ว ปิติเหมือนกัน

ถาม : กราบนมัสการท่านอาจารย์ครับ ผมขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างยิ่งที่กรุณาตอบคำถาม “ติดที่ปิติ”

กระผมขออภัยพระอาจารย์ที่ไม่ได้อธิบายอาการของการภาวนา กล่าวคือในขณะที่ภาวนาพุทโธไปเรื่อยๆ อยู่หนึ่ง พุทโธก็โผล่ออกมาที่กลางอก หายใจไม่ออก แต่พุทโธต่อเรื่อยๆ เพราะอยากรู้ว่ามันจะเกิดอะไรขึ้น

สักพักก็เริ่มหายใจเบาลง เกิดอาการปิติขึ้น คือน้ำตาไหล ขนลุกขนพอง จิตและร่างกายแยกคนละส่วน มีความสุขมาก ในขณะที่ทำงานก็มีความสุข ไม่ทุกข์ไม่ร้อน ภาวนาทุกครั้งก็จะเป็นแบบนี้ประมาณ ๔-๕ วัน เริ่มรู้สึกว่ามันไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง ภาวนาก็ครั้งก็มาติดอยู่ที่ปิตินี้เท่านั้น

ในช่วงที่รอคำตอบจากพระอาจารย์ เหมือนเป็นการทรมานกิเลส ทนไม่ไหว จึงลองพิจารณาตัวปิติที่เกิดขึ้นว่ามันเป็นเหตุแห่งทุกข์ได้อย่างไร ทั้งๆ ที่ผลของมันทำให้เรามีความสุขจนได้คำตอบว่า จิตที่ยึดติดอยู่กับปิติ และผลของปิตินั้นเองเป็นตัวทำให้เกิดทุกข์

เมื่อจิตคลายตัวออกจากปิติก็พุทโธต่อไปเรื่อยๆ ตอนนั้นพุทโธไม่มีเสียง แต่เป็นความรู้สึกว่ามีพุทโธอยู่กลางหน้าอก เวลาร่างกายอ่อนเพลียก็นึกถึงพุทโธ ก็เกิดขึ้นที่กลางหน้าอก สักพักความอ่อนเพลียก็หายไป ทั้งหมดที่ผมได้เรียนท่านอาจารย์ให้ทราบนี้ไม่รู้ว่าถูกทางหรือเปล่าครับ

ตอบ : เห็นไหม เริ่มต้นยากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้น กับอีกคราวหนึ่ง ใจหญาปากคอกนี้มันยุ่ง

ติดปิติก็คือปิติ ปิติก็คือเป็นผล ปิตินี้ละ ปิติคือผล ปิติเกิดได้เพราะเหตุใด ปิติเกิดได้เพราะจิตมีปิติถึงมีความสุข ปิติเกิดบนจิต ปิติจะไม่ไปเกิดบนสิ่งที่ไม่มีชีวิต สิ่งที่ไม่มีความรับรู้ ปิติจะเกิดอยู่ที่จิต

จิตของเราที่ฟุ้งซ่าน จิตของเราที่มีความทุกข์ ปิติไม่เกิดหรอก มีแต่ความเครียด มีแต่ความเครียด มีแต่ความวิตกกังวลเกิดกับจิตของเรา เราพุทโธๆ ของเราไป หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเราไป ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณ

มันจะเกิดปิติ ถ้าเราเกิดปิติแล้ว พอปิติ ถ้าคนมีสติปัญญา เรากำหนดพุทโธของเราต่อเนื่องไป ปิติจะเริ่มจางลงๆ มันจะเกิดเป็นความสุข พอสุขแล้วกำหนดสุข ถ้าพุทโธต่อเนื่อง

ไปมีความสุข พอความสุขใช้ใหม่ มีความสุขก็ติดในสุขนั้น พอทุกข์โง่ๆ ผ่านจากความสุขนั้น ไปมันจะเกิดตั้งมัน เห็นใหม่ เกิดตั้งมัน

นี่ไง ถ้าพูดถึงรูปฌาน รูปฌาน อรูปฌาน รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน นี่พูดถึงฌานนะ องค์ของสมาธิ องค์ของฌาน แต่ถ้าเป็นสมาธิ พระพุทธเจ้าไม่เอาฌาน เพราะเอาฌานแล้วมันจะเกิดฌานสมาบัติ ฌานสมาบัติ จิตมันจะส่งออกเพราะมีกำลังของมัน พระพุทธเจ้าถึงไม่เอาฌาน พระพุทธเจ้าถึงเอาสมาธิ เอาสัมมาสมาธิ

กำหนดพุทโธๆ ให้จิตเป็นสมาธิ เพราะสมาธิ สัมมาสมาธิ คีล สมาธิ มันจะเกิดปัญญา เพราะถ้าเป็นฌาน ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน รูปฌาน อรูปฌาน มันจะส่งออก มันจะรับรู้ มันจะแบบว่า ถ้าจิตมันมีกำลังของมัน จิตนี้สำคัญมาก จิตถ้ามันมีแสงตกที่ไหน เสียงได้ยินถึงที่นั่น ถ้าเป็นอภิฌานนะ แต่ถ้าคนไม่มีอำนาจสมาธิมันก็สงบเฉยๆ ถ้าเข้าฌานสมาบัติ

ฉะนั้น เวลามันเกิดปิติ เวลาบอปปิติมันเกิดเพราะเหตุใด ปิติมันเกิดเพราะเรา กำหนดพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เพราะจิตมันสงบมันถึงเกิดปิติ แล้วเกิดปิติ ที่แรกเกิดปิตีก็ตื่นเต้นมาก พอเกิดปิติแล้วก็จะเกิดปิตีอีก พอเกิดปิตีอีก ปิติมันจะจางลงๆ แล้วเดี๋ยวนี้ทำไม่เกิดปิติเลย ปิติมันก็มีอยู่นั้นแหละ แต่เพราะเรากันเคยกับมัน พอคุ้นเคยกับมัน มันก็เปลี่ยนสถานะไป เจริญขึ้นไป เห็นใหม่ ที่ว่าตติยฌาน จตุตถฌาน ฌานมันจะมีของมันอย่างนั้น ฉะนั้น เรากำหนดพุทโธๆ ของเรา ตรงนี้เอามาเปรียบเทียบให้เห็นระดับของความรู้สึกลับ

แต่ถ้าพุทโธละ พุทโธ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ถ้าอัปปนาสมาธิ เราพุทโธของเราไปเรื่อยๆ พุทโธ เราพุทโธไป พุทโธไพล่กลางหน้าอก เขาว่าหายใจไม่ออกต่างๆ มันจะมีอุปสรรคอย่างนี้เวลาภาวนาไป

พูดถึงว่าเวลาพุทโธๆ มันจะมีปฏิกิริยา มันมีปฏิกิริยาเคมีทางหัวใจ ถ้าหัวใจ ปฏิกิริยาเคมีมันจะละเอียดเข้ามา เราพยายามจับเข้าไป เราไม่เอาอะไรเลย เราไม่เอาอะไรเลย หลวงปู่มั่นสอนไม่ให้ทิ้งผู้รู้ ไม่ให้ทิ้งพุทโธ เราจะไม่เอาสิ่งใด เราพุทโธของเราไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ

พุทฺโธนี้มันซื่อ แต่ถ้ามันสงบเข้ามา เราไม่ทิ้งผู้รู้ ผู้รู้เรา เพราะผู้รู้มันรู้พุทฺโธ ถ้ามันรู้พุทฺโธไว้ก่อน ถ้าผู้รู้ไม่รู้พุทฺโธ ผู้รู้มันก็รู้อารมณ์ รู้ออกไปข้างนอก แต่ถ้าเราพุทฺโธๆ ไว้ มันจะมารู้ที่พุทฺโธ

ไม่ทิ้งพุทฺโธ เราไม่เสียหาย เพราะเราออกมาข้างนอก ออกมาแค่พุทฺโธ จิตออกมาแค่พุทฺโธ พุทฺโธไปเรื่อยๆ พุทฺโธไปเรื่อยๆ ถ้ามันสงบเข้ามา มันก็ทิ้งพุทฺโธมาอยู่ที่ผู้รู้

หลวงปู่มั่นสั่งหลวงตาไว้เลย ถ้าปฏิบัติโดยไม่มีครูบาอาจารย์ ห้ามทิ้งผู้รู้ ห้ามทิ้งพุทฺโธ นี่ก็เหมือนกัน เราทำของเราไปเรื่อยๆ แล้วเรากำหนดพุทฺโธของเราไปเรื่อยๆ ถ้าพุทฺโธไปเรื่อยๆ

ที่นี้บอกมันก็เกิดปิติ

ปิตินี้คือปิติ ปิตินั้นเป็นผลเกิดจากเหตุ เหตุคือกำหนดพุทฺโธ เหตุคือจิตสงบ เหตุคือจิตมันมีกำลัง เหตุคือจิตมันสงบเข้ามามันถึงเกิดปิติ เกิดปิติแล้ว ถ้าพุทฺโธต่อเนื่องไปจากปิตินั้นก็จะเป็นสุข จากสุขมันก็จะตั้งมั่นเป็นเอกัคคตารมณ์ ตั้งมั่นแล้วทำอย่างไรต่อไป ตั้งมั่นแล้วก็ออกใช้ปัญญาไป ออกฝึกหัดใช้ปัญญา นี่พูดถึงเจโตวิมุตตินะ

ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติ ถ้าจิตสงบแล้ว ถ้าจะให้จิตสงบ มันอีกอย่างหนึ่ง นี่หญ้าปากคอก เพราะอะไร สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ทำต่อเนื่องกันไป

นี่พูดถึงว่า ถ้าชนลูกชนพอง

อันนี้อាកการของมัน มันรู้ได้ร้อยแปดเลย จิตนี้มหัศจรรย์มาก นี่พูดถึงปิตินะ นี่พูดถึงว่า ถ้าเกิดปิติ เกิดสุข เกิดต่างๆ ให้พุทฺโธไว้ สิ่งที่ถามมา บอกว่า เวลาจิตมันเป็นไป จิตกับกายนี้แยกออกไปเลย แต่ละส่วนการรู้

มันเป็นได้ทั้งนั้นนะ ถ้าเป็นไปแล้ว แล้ววาง รู้แล้ววาง รู้แล้ววาง เพราะอะไร เพราะตอนนี้เรากำลังแบบว่าเข้าฝึกหัด เราพยายามฝึกหัดจิตของเรา ฝึกหัดจิตของเรา เราจะไปเผ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกัน เราจะเข้าไปหาพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานในหัวใจของสัตว์โลก ใครเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้นั้นจะเข้าสู่จิตของผู้นั้น

เรากำลังจะไปเผ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกัน เราปฏิบัติ เราก็จะไปเผ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา โยมปฏิบัติ โยมก็จะไป

เฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของโยม ในใจของโยม ต่างคนต่างมีพุทธะ
 ในใจทั้งนั้นนะ พุทธะของเราจะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กลาง
 หัวใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้ใด
 เห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

นี่เราจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกัน ต่างคนต่างเข้าไปเฝ้าในใจ
 ของตัวเอง ถ้าไปเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว อืม! นี่ของจริง

ฉะนั้น เราพุทธโฆของเราไป เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเราไป แล้วถ้าจิตมันออก
 ใช้ปัญญา ปัญญาเหมือนที่อธิบายมาตั้งแต่ต้นว่าวันพระๆ นั้นนะ อธิบายแบบนี้ เวลาออก
 ผีกหัดใช้ปัญญา ปัญญาจะเกิดขึ้นแบบนั้น ถ้าพูดไปมันก็จะซ้ำสอง เห็นไหม

ฉะนั้น สิ่งที่เกิดขึ้น เขาบอกว่า เหตุแห่งทุกข์ เขาพยายามแสวงหาของเขา จิตที่
 ยึดอยู่กับปิตินี้เอง จิตที่ยึดอยู่กับปิติ ผลของปิตินี้เองที่เป็นตัวเกิดทุกข์

อันนี้ก็ปัญญาอันหนึ่ง มันปัญญา เป็นสมบัติของเราไง เราคิดว่าอะไรเป็น
 ตัวทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด เราอยากหาทุกข์ใช้ไหม เราบอกว่า ตัวปิตินี้เองคือเป็นตัวทุกข์
 เป็นตัวทำให้เกิดทุกข์

เห็นไหม มันมีเหตุ มันมีสมุทัย เพราะปิติ เราอยากไม่ให้มันแปรปรวน ทุกข์ควร
 กำหนด สมุทัยควรละ สมุทัยคือตัณหา ตัณหาคือความอยาก ความอยาก ความผลัดไใส
 ความไม่ต้องการ นี่ตัณหา ตัวนี้แหละเป็นตัวให้เกิดทุกข์ เห็นไหม ทุกข์ควรกำหนด ฆ่าตัว
 นี้ ฆ่าตัวการคาดหมาย ฆ่าตัวการนะ

แต่ถ้าพอฆ่าแล้วมันเหลืออะไรล่ะ มันเหลืออะไร เพราะฆ่านี้มันต้องมีวิธีการ
 วิธีการคือมรรค พอมรรคมันทำเสร็จแล้วมันเกิดนิโรธ นิโรธคือการดับหมด การปล่อยหมด
 อิศรภาพ

การฆ่าการทำลายคือให้จิตนี้เป็นอิสรภาพ ไม่ตกอยู่ที่อำนาจของใคร ไม่ตกอยู่ใน
 ใต้อำนาจของตัณหา การคาด การหมาย การต้องการ การปรารถนา แต่ถ้ามันเป็นจริง ไม่
 ปรารถนาแล้วทำไปทำไมล่ะ

ไม่ปรารถนาเพราะทำให้เป็นจริงไง พอเป็นจริงแล้ว มันเป็นจริงแล้วไปปรารถนาอะไรล่ะ เราไปเห็นแล้วเราไปปรารถนาอะไร เรารู้แล้วเราไปปรารถนาอะไร เราไปรู้ธรรมแล้วเราปรารถนาอะไรล่ะ พระพุทธเจ้ารู้สิ่งใด เราก็บรรู้สิ่งนั้น มันก็จบ ถ้าจบแล้ว นี่ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วยกัน

เราปฏิบัติ ต่างคนต่างปฏิบัติเพื่อจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกัน ต่างคนต่างปฏิบัติเพื่อไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของตัวเองนะ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านจะเห็นว่าธรรมะส่วนบุคคล ๆ คือปัจจัยตั้ง สันทิฏฐิโก ธรรมะกลางหัวใจของเรา แล้วกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใคร แล้วไม่ให้เชื่อใคร หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านไม่เชื่อใครทั้งสิ้น แต่เวลาท่านเจอหน้ากัน ท่านไปเจอกัน ไปคารวะ ใครจะไปคารวะหลวงปู่มั่น พอไปหาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นถามว่า ภาวนาอย่างไร ภาวนาแล้วได้อะไร

นี่ธมฺมสากัจฉา คือกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น แต่เวลาปฏิบัติไปแล้วท่านจะทดสอบกัน ทดสอบกัน ใครรู้อย่างใด ใครเห็นอย่างใด

อริยสัจมีหนึ่งเดียว อริยสัจมีหนึ่งเดียว จะลงประตูเดียวกัน จะลงสู่อริยสัจ จะลงสู่ความจริง ถ้าความจริงกับความจริงนั้นเป็นอันเดียวกัน หลวงปู่มั่นท่านถึงบอกกับหมู่คณะไว้ว่า หลวงปู่ขาวท่านได้สนทนาธรรมแล้ว หลวงปู่ขาวนี่เป็นที่พึ่งได้นะ ต่อไปถ้าท่านนิพพานแล้วให้หมู่คณะจำหลวงตาไว้นะ ดีทั้งข้างนอกคือข้อวัตรปฏิบัติ ดีทั้งข้างในคือหัวใจที่เป็นธรรม นี่เกิดจากอะไรล่ะ

เห็นไหม ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อ ไม่ต้องเชื่อ ไม่ต้องให้เครดิต ไม่ต้องอะไร แต่ทดสอบ ทดสอบกัน ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมํคฺลมุฑฺตมํ เป็นมงคลชีวิต การได้เห็นสมณะ เป็นมงคลชีวิต สมณะที่แท้จริง แล้วเรากำลังจะปฏิบัติเข้าไปสู่ใจของเรา เข้าไปหาสมณะของเรา เข้าไปหาความจริงของเราเพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง